

La Universitat Autònoma de Barcelona

i el

Patronat Universitari

Estudi crític, seguit dels textos legals i de
l'Estatut de la Universitat Autònoma
de Barcelona

per

TOMAS CARRERAS I ARTAU

Catedràtic de la dita Universitat

PATRONAT
DE LA
UNIVERSITAT de BARCELONA

LLIBRERIA BOSCH

Ronda de la Universitat, 11. - Barcelona

1933

R-9727

~~D. 280~~

IMP

~~4~~
47

LA UNIVERSITAT AUTONOMA DE BARCELONA
I EL PATRONAT UNIVERSITARI

PATRONAT
DE LA
UNIVERSITAT de BARCELONA

La Universitat Autònoma de Barcelona

i el

Patronat Universitari

Estudi crític, seguit dels textos legals i de
l'Estatut de la Universitat Autònoma
de Barcelona

per

TOMAS CARRERAS I ARTAU

Catedràtic de la dita Universitat

PATRONAT
DE LA
UNIVERSITAT DE BARCELONA

LLIBRERIA BOSCH

Ronda de la Universitat, 11. - Barcelona

1933

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

0701182738

91823 X

PATRONAT
DE LA
UNIVERSITAT de BARCELONA

I

CONCEPTE LEGAL I MISSIÓ DEL PATRONAT
UNIVERSITARI (1)

Alguns dels meus col·legues universitaris, autonomistes de cor, davant la invitació feta pel Patronat Universitari a "que se li adrecin suggerències"; per tal d'auxiliar-lo en la redacció de l'Estatut de la Universitat *autònoma* de Barcelona, no volent despendre temps, s'han decidit per la inhibició. Argüeixen els alludits col·legues que, en un cas com aquest, o sobra el Patronat o sobra la Universitat autònoma. Aquesta actitud, que jo m'explico per bé que no la comparteixi, obliga abans que tot a definir la missió del Patronat i les seves relacions amb la futura Universitat autònoma. Resolt aquest punt capital, crec que les altres solucions aniran sorgint naturalment.

En el Decret de l'1 de juny creant el Patronat

(1) El present capítol és a la vegada un capítol de l'Informe tramès al Patronat Universitari.

i en l'article 7.e de l'Estatut de Catalunya, hom llegeix frases com les següents: que "la Universitat de Barcelona estarà regida en el futur per un Patronat", el qual "redactarà" i "establirà l'estatut d'autonomia de la Universitat". Una interpretació extrema d'aquests passatges podria arribar fins a la suposició que el Patronat ho serà tot, i que la futura Universitat — autònoma sols de nom — estaria regida per deu coronels universitaris amb l'additament d'un Rector que ni regiria ni presidiria. Aquesta solució, absurda només de formular-la, no crec que ningú gosi a sostenir-la.

El nus del problema és trobar la fórmula legal i ensems universitària que permeti, no tan sols la mera coexistència del Patronat i la Universitat autònoma, sinó que justifiqui plenament l'existència del primer i estableixi a la vegada els termes de la seva actuació eficaç.

Cal no perdre de vista que l'article 7.e de l'Estatut de Catalunya, fruit de llargues discussions i forcejaments difícils, origina, amb motiu del problema universitari de Barcelona, una nova figura de Dret político-administratiu. Atorgada pel Govern de la República, amb el Decret de l'1 de juny, l'autonomia de la Universitat de Barcelona sollicitada pel Govern de la Genera-

litat de Catalunya, sorgeix un règim paccionat entre l'Estat espanyol i la Generalitat de Catalunya; règim que sols ha pogut iniciar-se i solament podrà arribar a bon terme mitjançant l'acord constant entre ambdues parts. Les especials condicions en què el règim de la Universitat de Barcelona haurà d'anar-se desenvolupant, apareixen només que esbossades en el Decret de l'1 de juny. Ens trobem davant d'un d'aquells casos en què la vida s'anticipa al Dret, i en què el desenvolupament lògic i natural dels fets constitueix la millor font de les solucions justes i adequades.

El Patronat és primer que tot un orgue de relació — veritable *trait d'union* — entre l'Estat espanyol i la Generalitat de Catalunya. En ell queden delegades permanentment les funcions que corresponen actualment al Ministre d'Instrucció Pública, per renúncia de l'Estat espanyol a sostenir la vigència de l'actual Universitat oficial, i també les atribucions que correspondrien al Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya si aquesta s'hagués decidit a implantar la Universitat Catalana, per a la qual cosa estava facultada per l'article 7.e de l'Estatut de Catalunya.

La Universitat de Barcelona, si assoleix un

bon resultat l'actuació del Patronat Universitari, esdevindrà quelcom semblant a un petit Estat, comparable en certa manera a aquestes ciutats lliures que viuen a l'empara d'un estatut especial; i arribat aquest moment, serà "regida per un Patronat que oferirà a les llengües i a les cultures castellana i catalana les *garanties* recíproques de convivència amb igualtat de drets per a professors i alumnes". És, doncs, missió essencial i permanent del Patronat, d'acord amb l'article 7.º de l'Estatut de Catalunya, actuar com a Tribunal de garanties en tots aquells casos de conflictes derivats del fet de la convivència d'aquelles dues llengües i aquelles dues cultures dintre d'un mateix solar universitari.

Ultra aquesta missió, el Patronat en té una altra, *inicial i transitòria*, a saber, la de coadjuvar, dintre de la seva especial competència, a què "la Universitat de Barcelona *s'organitzi* com a Universitat única" i alhora *autònoma*, tota vegada que, segons l'article 1.º del Decret de l'1 de juny, "complint allò establert per l'article 7.º de l'Estatut de Catalunya, *s'atorga* a la Universitat de Barcelona l'autonomia sollicitada pel Consell de la Generalitat de Catalunya".

Ara bé; aquesta missió inicial del Patronat ha d'ésser diferent segons que es tracti de l'*auto-*

nomia docent i pedagògica (elaboració de l'Estatut de la Universitat autònoma, plans d'estudis de les Facultats, bases intel·lectuals per a l'ingrés a la Universitat, organització dels laboratoris i seminaris, beques i pensions, expansió cultural de la Universitat, etc.) o de l'*autonomia econòmica*.

L'organització de l'autonomia docent i pedagògica ha d'ésser obra de la Universitat mateixa; el Patronat ha de limitar-se a recollir íntegrament la tasca de la Universitat i a revisar-la, però no per a corregir-la en bon sentit o en mal sentit, sinó senzillament per assegurar-se que l'Estatut de la Universitat autònoma és perfectament *constitucional*, és a dir, que en ell queden garantides per un igual l'ús de les dues llengües i el desenvolupament normal de les dues cultures. I és en aquest sentit que la redacció *definitiva* de l'Estatut, per al sol efecte de tramitar-lo i fer viable la seva aprovació simultània pel Ministre d'Instrucció Pública i pel Consell de la Generalitat (article 6.º del Decret d'1 de juny), ha d'ésser obra del Patronat. Si hom no admet aquesta interpretació, ¿quina mena d'autonomia seria aquesta, que de bell antuvi seria *imposada* des de dalt, baldament ho fos a la llum del criteri d'un grup selecte de professors?

Per altra banda, la composició mateixa del Patronat, els membres del qual han estat elegits per ambdós governs, sense prèvia consulta o proposta de la Universitat o de les Facultats, no és pas la més apta per a recollir, ni tan sols *presumptivament* l'esperit de les Facultats i de la Universitat de Barcelona.

En canvi, l'organització de l'autonomia econòmica hauria d'ésser obra preferent per no dir exclusiva del Patronat. Aquesta part importantíssima i molt feixuga de la implantació de l'autonomia, justificaria tota sola l'existència del Patronat, sobretot en els primers passos del nou règim. El Patronat ha de donar efectivitat plena a l'article 3.er del Decret de l'1 de juny: reconeguda la subsistència de l'actual patrimoni universitari com a base mínima i inicial del nou règim, incumbeix al Patronat gestionar la dotació complementària dels pressupostos generals de l'Estat. La forma més eficaç i alhora autònoma d'aquesta dotació seria el cupus econòmic. Altre tant hauria de gestionar-se prop del Govern de la Generalitat, per tal que amb aquest subsidi doble la futura Universitat pugui viure dignament.

També hauria d'entendre el Patronat en tot allò relatiu a excedències i drets adquirits dels

professors o dels alumnes, i redactar aquelles disposicions transitòries que afectessin a les relacions de la Universitat de Barcelona amb les altres Universitats espanyoles (validesa recíproca de plans d'estudi, trasllats de matrícula, etcètera), perquè totes aquestes qüestions ofereixen un aspecte interconstitucional.

A guisa d'epíleg, podem, doncs, establir la conclusió que existeix una compatibilitat perfecta entre l'exercici ple de l'autonomia per la Universitat de Barcelona i la missió del Patronat. L'actuació del Patronat ha d'anar cessant a mesura que es vagi vigoritzant la Universitat autònoma; i el signe millor d'haver estat assolida la normalitat universitària serà el dia que el Patronat quedi reduït a una institució de respecte, perquè la comprensió mútua de les dues cultures que conviuran en la Universitat de Barcelona faci innecessària la missió genuïna d'aquell organisme, la qual missió consisteix a actuar com a Tribunal de garanties.

Tal vegada algú veurà en el present assaig de definició legal d'atribucions, un intent de desarmar el Patronat universitari. A la qual observació hom podria respondre, amb més exactitud, que és la única fórmula capaç d'evitar la guerra civil — o acadèmica, si el mot és massa

fort — entre el Patronat i la Universitat, i que permetrà situar el Rectorat, que és la primera magistratura universitària, a l'altura de la seva importància tradicional. Cal notar que l'article 3.er del Decret de l'1 de juny prohibeix que el Rector pugui ésser President del Patronat universitari, d'on resulta una situació greument, desfavorida i impossible, a menys que la importància del Patronat vagi reculant en la forma abans explicada.

Precisament un dels eixos de la futura autonomia universitària ha d'ésser enrobustir l'autoritat del Rector, per tal que assistit aquest del Claustre, pugui vetllar tostemps pel bon funcionament autònom i reprimir amb mà enèrgica, si calgués, qualsevol intent d'oligarquia o de perpetuació de velles camarilles.

II

CRÍTICA DE L'ESTATUT APROVAT. LA TRADICIÓ AUTONOMISTA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

L'aprovació conjunta pels Governos de la República i de la Generalitat de Catalunya de l'Estatut de la Universitat de Barcelona, elaborat exclusivament pel Patronat universitari, ha causat una decepció profunda entre els partidaris de l'autonomia universitària. La Universitat de Barcelona, baldament tingui un "estatut d'autonomia", no és, en realitat, autònoma sinó tutelada o per dir-ho en un mot adequat, *patronejada*.

El Claustre ordinari ha estat estrangulat. La Junta Universitària i les Juntes de Facultat queden supeditades al Patronat. El Rector no és més que el representant nat de la Universitat en el Patronat, del qual no pot ostentar mai la presidència per expressa prohibició legal.

El Patronat ho és tot. Deu vocals nomenats per meitat pels Governos de la República i de la Generalitat de Catalunya respectivament, sense prèvia consulta o proposta de les Facultats o

de la Universitat, sense limitació de temps en l'exercici del seu càrrec, i amb dret a proposar ells mateixos els substituïts per a les vacants que es produeixin, seran els àrbitres de la vida universitària. El Patronat és de més a més irresponsable dintre del clos universitari, car no hi ha procediments legals, dintre de l'Estatut, perquè els professors i els estudiants puguin examinar i censurar la gestió d'aquell organisme directiu. Caldria, doncs, acudir, si fos necessari, a altres òrgans extrauniversitaris, però normals en tot país democràtic: la premsa, l'assemblea i el miting i sobretot el Parlament, el qual és superior al Patronat.

Tal és el tipus d'Universitat novíssima i europea, anunciat pel Patronat en una lletra de convit del 26 de juliol del 1933, que restarà com un document memorable. (1)

El Patronat s'ha excedit en la redacció de l'Estatut. El text d'aquest no s'ajusta a una interpretació recta del Decret de l'1 de juny de l'any 1933, ni a la lletra ni a l'esperit de l'article 7.^è de l'Estatut de Catalunya on es diu terminantment que la Universitat de Barcelona

(1) Vegi's la *Nota sobre la tradició autonomista de la Universitat de Barcelona* a l'acabament del present capítol.

s'organitzarà com Universitat única i alhora autònoma.

Però hi ha quelcom en l'Estatut universitari d'una gravetat extraordinària. L'art. 37, en el número 3.er diu que el Patronat podrà nomenar com a professors numeraris persones de mèrits singulars. I afegeix: "El Patronat farà en aquest cas una proposta unipersonal, que elevarà per a la seva aprovació, a la Generalitat, i *aquesta al seu torn al Govern de la República* per al nomenament definitiu. El personal així nomenat *no crearà cap mena d'obligació per l'Estat ni pel que fa al seu escalafó.*" Deixem de banda l'enormitat que el Patronat, de constitució heterogènia, pugui fer *nomenaments directes* — és a dir, prescindint de tota oposició o concurs, — sense la proposta prèvia i obligatòria de les Facultats. Més greu és encara que el Govern de la Generalitat s'hagi d'abaixar fins a haver de fer la proposta al Govern de la República, malgrat que el Decret de l'1 de juny del 1933 estableix un règim paccionat, sota la base de la igualtat d'ambdues parts contractants. Però ultrapassa la mesura que els professors nomenats així pel Govern de la República, els hagi de pagar el patrimoni universitari o la Generalitat!

Ens trobem, doncs, que després de tants de

sacrificis i regateigs, la convicció que l'article 7.e de l'Estatut de Catalunya permetria aixecar una Universitat major d'edat, *sui iuris*, les funcions essencials de la qual començarien i acabarien a Barcelona, ha estat frustrada, perquè per damunt de la dictadura del Patronat Universitari de Barcelona continuarà planant la tutela suprema del Ministeri d'Instrucció Pública de Madrid.

Amb tot el respecte degut als distingits col·legues que formen el Patronat universitari, crec sincerament que aquest règim de dictadura no pot subsistir. Tota reforma universitària, perquè sigui eficaç, ha de recolzar en un doble postulat, a saber: que la Universitat és la seu més alta de l'esperit d'un poble, i que professors i alumnes constitueixen, d'altra banda, una corporació d'homes de vocació intel·lectual, però abans que tot homes lliures. I aquesta veritat és tant més certa a Catalunya, on actualment hom commemora l'epopeia civil d'un segle de renaixença, és a dir, el recobriment de la seva pròpia llibertat espiritual, que és condició indispensable per a bastir una cultura.

Nota sobre la tradició autonomista de la Universitat de Barcelona. — En la lletra de convit del Patronat, abans alludida, hom llegeix: "Us prego que,

en pensar sobre l'esperit i abast que hagi de tenir l'Estatut que anem a redactar, us oblideu totalment d'aquesta Universitat, per pensar només en el que ha d'ésser la Universitat *nova* (1); car no creu el Patronat que sigui missió seva de rejuvenir, simplement, aquesta Universitat, sinó fer-ne néixer una altra de nova." Aquesta advertència fou contestada en el nostre informe al Patronat afirmant que "la implantació de l'autonomia universitària no ha d'ésser una improvisació en cap sentit, sinó senzillament la consagració silenciosa però segura d'una sèrie d'esforços i temptatives coherents, és a dir, de tota una tradició de pensament i de treball; i aquesta nostra tradició autonòmico-universitària — afegíem — ha estat admirablement definida en el manifest universitari del 2 de desembre del 1918, el qual, avalat amb la signatura de professors catalans (2) i no catalans de la Universitat, obtingué l'adhesió dels centres culturals i de les més prestigioses personalitats intel·lectuals de Barcelona i de tot Catalunya. Diu així la declaració de principis continguda en el susdit manifest:

"1.er La Universitat ha d'ésser absolutament autònoma en l'ordre científic i docent. Ella ha d'acordar els seus plans d'ensenyament i elegir els seus mètodes de treball; nomenar les seves autoritats acadèmiques i atendre a la seva pròpia administració amb la col·laboració d'aquelles entitats que subvinguin a les seves despeses.

(1) Els subratllats són del text original.

(2) Entre aquestes signatures cal esmentar la dels Vocals catalans del Patronat Universitari que aleshores eren catedràtics o professors. El Dr. Josep Xirau envià la seva adhesió des de Sevilla, d'on era catedràtic. Tenim en el nostre poder tota la documentació referent al Segon Congrés Universitari Català i les seves derivacions.

"2.ª La Universitat ha d'ésser, abans que tot, un òrgan propulsor de la cultura catalana. Aquesta catalanitat, més que a singularitzar-se, ha de consistir a aportar el nostre esforç i l'esperit del nostre poble al patrimoni espiritual de la humanitat.

"3.er La Universitat no ha de vincular-se a cap forma política. Ha de conviure amb tots els factors socials de Catalunya, als quals ha d'aportar pròdigament el concurs del seu esforç intel·lectual.

"4.^{rt} La Universitat ha d'ésser facultada per a cridar al seu si tots aquells elements culturals de Catalunya i de fora d'ella que puguin contribuir, en un ordre enlairat d'idees i de coneixements, al progrés del nostre poble.

"Aquests principis — hom llegeix en el susdit manifest — constituïren l'esperit del Segon Congrés Universitari Català, fruit memorable de la col·laboració de professors i alumnes."

El Primer Congrés Universitari Català es reuní l'any 1903, fora de l'edifici universitari. (Vegi's el volum del mateix títol, Barcelona, 1905.) El resultat immediat d'aquest Congrés fou la creació dels *Estudis Universitaris Catalans*, conjunt de càtedres lliures sobre matèries no cursades a la Universitat oficial, però que afectaven a l'entranya de la cultura catalana. Aquestes càtedres no pogueren actuar dintre del recinte universitari, perquè ho prohibí una disposició del Poder central. Les càtedres funcionen encara, algunes d'elles a la Facultat de Filosofia i Lletres, en intel·ligència perfecta amb aquesta Facultat. El fruit del moviment despertat per aquest Primer Congrés i les seves càtedres, pot veure's en la revista *Estudis Universitaris Catalans* (acaba de sortir el volum XVII, corresponent a l'any 1932), que constitueix un veritable monument de l'erudició catalana.

El Segon Congrés Universitari Català es reuní — ara ja dintre de l'edifici universitari — per l'abril del 1918. El resultat de les seves deliberacions pot veure's en la publicació: *Junta permanent del II Congrés Universitari Català. Conclusions aprovades*, Barcelona, 1918, i en el *Projecte d'Estatut de la Universitat Catalana*, Barcelona, 1919 (edicions catalana i castellana), el qual porta la signatura de professors catalans i no catalans. Aquest Projecte, molt divulgat a tot Espanya, ajudà a desvetllar el moviment anomenat de l'Autonomia Universitària. El ministre senyor Silió el tingué present, i estigué en contacte amb alguns professors de la Universitat de Barcelona. Fruit d'aquest Segon Congrés foren els *Cursos de la Universitat Catalana*, donats pels mateixos professors universitaris com a ampliació de les seves càtedres, la intensificació de la tasca universitària i la fundació dels primers Seminaris. És fill directe també de l'esperit i de l'obra del Segon Congrés Universitari Català, el moviment reformista de la nostra Facultat de Filosofia i Lletres. (Vegin-se: *Projecte de reforma de su organización y plan de Estudios*, Barcelona, 1918; *Planes de Estudios y bases para la organización del Doctorado*, Barcelona, 1922, i tot el seguit de Memòries anyals.) Aquest moviment reformista culmina en l'obtenció de l'autonomia pedagògica, que els Decrets del 15 de setembre del 1931 i 27 de gener del 1932 concedeixen a les Facultats de Filosofia i Lletres de Madrid i Barcelona.

Per aquest moviment cordial del Segon Congrés Universitari Català hom explica la redacció de l'article 21 de l'*Estatuto de la Universidad de Barcelona*, aprovat per R. D. de 21 de maig del 1919, en el qual article s'intenta, per primera vegada i amb bona voluntat, donar una solució oficial al problema de la llengua, que fins aleshores havia estat considerat com un punt intangible.

En un manifest universitari del 4 de juliol del 1930, que porta la signatura de tretze professors, hom afirma que per a la solució dels problemes de la nostra Universitat "va ésser assenyalat un camí, que seguim considerant l'únic adequat, en el II Congrés Universitari Català. Per això manifestem novament la nostra adhesió a l'Estatut Universitari proposat el 14 de gener del 1919, per vint-i-tres catedràtics de la Universitat de Barcelona, i aprovat per la Junta Permanent del dit Congrés el 27 del mateix mes i any. Aquest Estatut, d'ésser aplicat, asseguraria ensems la catalanització i l'autonomia veritable de la Universitat... I cal no oblidar que si tota dictadura és incompatible amb la dignitat col·lectiva, la incompatibilitat s'agreuja quan hom vol exercir la dictadura en afers culturals, per intel·ligent i apte que sigui el dictador." (Entre les signatures, figuren les dels senyors August Pi i Sunyer, J. Serra Hunter, Antoni Trias Pujol, Joaquim Balcells i Josep Xirau, vocals tots ells de l'actual Patronat Universitari.)

La manifestació més recent de l'esperit del Segon Congrés Universitari Català la constitueix el *Projecte d'Estatut de la Universitat de Barcelona. Ponència del Comissariat nomenat pels Honorables senyors President de la Generalitat de Catalunya i Ministre d'Instrucció Pública del Govern de la República espanyola*. Barcelona, 1931. Els redactors d'aquest projecte, els comissaris professors Enric Soler, Eduard Fontseré, August Pi Sunyer, Jaume Serra Hunter, Ramon Casamada i Josep Xirau, afirmen que "han pres com a norma d'orientació, i han copiat en gran part, el projecte del Segon Congrés Universitari Català, de l'any 1919, fruit de la col·laboració de nombrosos professors i estudiants, aportant-hi algunes esmenes que consideren obligades per les noves circumstàncies d'ambient i de costums en què la

vida universitària haurà de desenrotllar-se". Aquest Projecte, en sortir de l'àmbit universitari i passar a l'aprovació del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya, sofrí greus modificacions i, més que tot, canvià d'esperit. (Vegi's: *Generalitat de Catalunya. L'Obra de Cultura*. Barcelona, 1932, pp. 12-33, on s'insereix el dit Estatut segons la nova redacció aprovada.) En ell és decapitada, sense formació de causa, una Facultat (la de Farmàcia), i part de les decisions universitàries queden supeditades a la superior aprovació del Consell de Cultura de la Generalitat, talment com un prenunci de l'actual Patronat universitari.

Està assenyalada per al propínt mes de novembre la reunió del Tercer Congrés Universitari Català. Els treballs d'organització, dels que se n'ha donat compte a la premsa, van començar a principis d'any. (Vegi's la revista *Universitat Catalana*.)

III

ENVERS LA REFORMA DE L'ESTATUT UNIVERSITARI

No sé si algú qualificarà de massa sever els anteriors judicis. En tot cas estan caldejats per aquella noble passió universitària, neta de tota intenció política, que ens decidí a barrejar la nostra modesta signatura amb la de gairebé tots els vocals que componen el Patronat Universitari, en moments en què perillava la independència espiritual de la Universitat (1). El mateix amor que sentim per la nostra Universitat ens priva d'ésser derrotistes. Per això i malgrat la nostra disparitat de criteri, voldríem que el Patronat estigués assistit de tota l'opinió universitària de Catalunya, sobretot en els primers passos, que seran els més difícils. Però el Patronat, per la seva banda, ha de fer tots els possibles per guanyar-se aquesta confiança.

(1) Alludim el Document dels catedràtics d'Universitat, de març de 1929, adreçat al Govern de la Dictadura. (Vegi's el dit Document, amb les signatures, en el llibre de F. Villanueva, *El Momento constitucional*, Madrid, 1929, pp. 105-109.)

Allò primer que gosariem a demanar al Patronat és un religiós respecte al nostre esperit autènticament universitari. Aquest respecte hauria de començar per l'edifici universitari — de severa grandesa arquitectònica, obra d'un dels nostres primers arquitectes de la segona meitat de la darrera centúria — i estendre's fins a aquelles obres i institucions nascudes i desenvolupades originalment, a desgrat de totes les traves d'un centralisme absorbent i anorreador.

Entre aquestes institucions destaca la Junta de Beques i el Règim becari per ella creat, que vénen funcionant des de l'any 1916. Ambdós nasqueren per a subsanar "una injustícia irriquant... que l'ensenyança universitària sigui encara un privilegi dels rics i del lloc" (1). Però la història de la Junta de Beques està lligada íntimament amb tot el nostre ressorgiment universitari. Aquesta Junta féu el miracle de reconciliar la Universitat oficial, aleshores menyspreada de tothom, amb la Mancomunitat de Catalunya i els altres organismes públics catalans; i conquerida per ella, des del primer moment, la confiança de les corporacions i dels particulars, als quals ha associat constantment

(1) *Beques Universitàries*. Publicació de la Comissió Escolar de Beques de la Universitat de Barcelona. 1916. (Hi ha edició catalana i castellana.)

a la seva obra, va inaugurar el període de les fundacions universitàries, i ha aplanat el camí de la Universitat social (1).

Caldria donar la màxima flexibilitat a l'Estatut aprovat, i que el Patronat en les decisions de caràcter essencialment universitari, és a dir, les no purament administratives o econòmiques, s'atengués sempre i estrictament als acords previs de les Juntes de Facultat i de la Junta Universitària.

És una qüestió de decor universitari donar per inexistent l'article 27 de l'Estatut, el qual exigeix que la petició per a reunir el Claustre general l'hagi de fer la tercera part dels seus components. El Rector i el Patronat han d'ésser sensibles a tot moviment de l'opinió universitària. Si la seva gestió és honesta, res no hauran de témer del Claustre.

Els nous plans d'estudis, formulats amb preses inversemblants, han d'ésser considerats com a provisionals.

(1) La història de l'actuació de la Junta de Beques i del Col·legi de Becaris, que és obra seva, no ha estat escrita encara. Hi ha, però, una Memòria inèdita que pot donar molta llum sobre l'esperit d'aquelles dues institucions conjuntes. Ultra les actes de la Junta i del Col·legi, una font interessantíssima, per a la susdita història, és el nodrit epistolari dels Ex-becaris, sobretot amb motiu de la festa anual del Col·legi.

Cal evitar de bell antuvi que la provisió de càtedres, les agregacions i l'encàrrec de cursos i ensenyaments no degeneri en una orgia universitària. No n'hi ha prou de reclutar les persones *competents*; és precís que a la Universitat hi entrin els *més* aptes. La cultura no és res — i fins pot esdevenir un instrument perillós, posada a mans d'intellectuals desaprensius, — si no està totalment informada per un esperit de justícia. Cal donar a cadascú el que es mereix. Per això, en la selecció del professorat, és necessària la lliure concurrència i el contrast de mèrits i capacitats. Cal mantenir, en principi, la necessitat de l'oposició per a arribar a la possessió definitiva d'una càtedra: una oposició racional — puntualitzem-ho bé, — sense trucs ni improvisacions, i que tingui per objecte palesar la doble capacitat científica i pedagògica del candidat.

El Patronat hauria d'explicar periòdicament la seva gestió i donar compte minucios i justificat de la inversió feta dels cabals i de les oscil·lacions i darrera situació del patrimoni universitari. El Patronat obtindria ràpidament la confiança pública si de bon començament fes que actués una comissió censora, composta d'elements universitaris i de representants de les corporacions científiques de Catalunya. No hau-

ria de negar-se a donar explicacions, quan el que les solliciti sigui algun professor o representant escolar que formi part d'una Junta de Facultat, de la Junta Universitària, del Claustre General o del Claustre Extraordinari.

En darrer terme, tractant-se d'un organisme que deu la seva existència legal a un acord dels Governos de la República i de la Generalitat basat en preceptes constitucionals, l'actuació del Patronat Universitari està sotmesa tostemps a la doble fiscalització del Parlament espanyol i del Parlament català.

Tot això que deixem esmentat és factible dintre l'aplicació normal de l'Estatut universitari.

Però a més, el Patronat, *motu proprio*, hauria de començar a preparar la reforma de l'Estatut, i fins provocar-la — sense esperar les investides de l'opinió universitària difusa, més potent del que hom creu —, seguint els tràmits de l'article 6.º del Decret de l'1 de juny del 1933 en relació amb l'article 11, incís b, del mateix Estatut vigent. La reforma ha de tenir per objecte donar a la Universitat l'avinentesa de constituir-se autòmicament, concordant així el fet amb el dret establert i amb la mateixa denominació legal d'"Universitat Autònoma de Barcelona".

Un punt important és la reforma del propi

Patronat. Cal deixar íntegrament al Govern de la República la manera de nomenar i mantenir en el càrrec els cinc vocals que d'ell depenen. Però els cinc vocals designats per la Generalitat haurien d'ésser alhora representants de la Universitat. Per això crec del cas insistir en la triple petició que vaig formular en moment oportú (1), això és: 1.ª, que els cinc vocals de la Generalitat fossin proposats per la Universitat o les Facultats; 2.ª, que entre els designats n'hi hagués algun de llengua no catalana; 3.ª, que cap Facultat quedés sense representant. Perquè actualment es dona el cas insòlit que en el Patronat, comptant-hi el Rector, hi ha cinc vocals pertanyents a la Facultat de Filosofia i Lletres i cap de la Facultat de Farmàcia. A més, l'exercici del càrrec hauria d'ésser per temps limitat.

Resumint, diríem que la reforma estatutària ha de consistir a passar de l'actual Universitat, de tipus feixista, a la Universitat veritablement autònoma.

(1) En la sessió del Parlament de Catalunya del dia 6 de juny del 1933 (*Diari de Sessions*, p. 1.699), feta, però, la meua reserva sobre l'article setè de l'Estatut de Catalunya.

IV

LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA I LES FUNDACIONS UNIVERSITÀRIES

La Universitat feixista, organitzada autocràticament, és incompatible amb la Universitat social, formada des de baix, nodrida en bona part amb les fundacions particulars. La Universitat autònoma és el camí més fressat per arribar a la Universitat social, que és el tipus d'Universitat que s'avé millor amb l'esperit de llibertat de Catalunya i amb la possibilitat dels seus mitjans econòmics en l'esdevenidor.

Sobre aquest punt importantíssim — respecte del qual volria recaptar la màxima atenció dels nostres universitaris i dels nostres polítics — sigui'm permès de transcriure les següents reflexions, fetes mesos enrera, molt abans d'ésser promulgat el Decret de l'1 de juny del 1933:

“La Universitat — deia (1) — representa el

(1) Discurs pronunciat al Parlament de Catalunya el dia 3 de març del 1933 (*Diari de Sessions*, p. 492).

cim i el coronament de tota una cultura. Cultura mancada d'òrgan unificatiu i rector de totes les seves parts, és una cultura o imperfecta o que no ha arribat al seu desenvolupament total. Hi ha un fet que crec que ha de preocupar profundament ací a Catalunya, un fet que convé que no el mirem amb massa indiferència: no certament amb ulls de contrarietat, sinó més aviat estimulats per una noble competència. Em refereixo a l'obra de la *Ciutat Universitària*, que amb tant de braó i amb tant de entusiasme propulsa la Universitat de Madrid. Tots sabem els milions que hom aboca per a la construcció d'aquesta *Ciutat Universitària*, acudint a tota mena de recursos, no sempre locals, sinó de vegades nacionals: la Rifa de Madrid, aportacions amb caràcter col·lectiu del professorat, retallant part del nostre sou, etc.

”Doncs bé: o jo m'equivoco molt, o un dels resultats més importants que produirà la implantació de la Universitat autònoma de Catalunya serà que el problema universitari a Espanya s'anirà simplificant enormement. Al meu judici, a Espanya s'aniran formant dues grans Universitats: la Universitat de Madrid i la Universitat de Catalunya. I és precís dir que si, dintre d'aquella noble competència de cultures a que

abans m'he referit, nosaltres ens hem de refiar exclusivament dels cabals econòmics de la Generalitat, haurem perdut el plet dues vegades, econòmicament i moralment. És solament la fundació, és a dir, la creença que cada ciutadà ha de col·laborar a l'obra de bastir la Universitat nostra, que ajudarà a descarregar el pressupost de la Generalitat, i contribuirà sobretot a crear la consciència de que Catalunya tindrà no la Universitat que vulguin els intellectuals o decreti la Generalitat, sinó la que vulgui la mateixa massa ciutadana que haurà contribuït a aixecar-la en aquesta forma directa i il·lustrada de la fundació.”

TEXTOS LEGALS

CONSTITUCIÓ DE LA REPUBLICA ESPANYOLA

Art. 49. La expedición de títulos académicos y profesionales corresponde exclusivamente al Estado, que establecerá las pruebas y requisitos necesarios para obtenerlos aun en los casos en que los certificados de estudios procedan de centros de enseñanza de las regiones autónomas. Una ley de Instrucción pública determinará la edad escolar para cada grado, la duración de los períodos de escolaridad y las condiciones en que se podrá autorizar la enseñanza en los establecimientos privados.

Art. 50. Las regiones autónomas podrán organizar la enseñanza en sus lenguas respectivas, de acuerdo con las facultades que se concedan en sus Estatutos. Es obligatorio el estudio de la lengua castellana, y ésta se usará también como instrumento de enseñanza en todos los centros de instrucción primaria y secundaria de las regiones autónomas. El Estado podrá mantener o crear en ellas instituciones docentes de todos los grados en el idioma oficial de la República.

El Estado ejercerá la suprema inspección en todo el territorio nacional para asegurar el cumplimiento de las disposiciones contenidas en este artículo y en los dos anteriores.

El Estado atenderá a la expansión cultural de España estableciendo delegaciones y centros de estudio y enseñanza en el extranjero y preferentemente en los países hispano-americanos.

ESTATUT DE CATALUNYA

Art. 7.º La Generalidad de Cataluña podrá crear y sostener los centros de enseñanza en todos los grados y órdenes que estime oportunos, siempre con arreglo a lo dispuesto en el art. 50 de la Constitución, con independencia de las instituciones docentes y culturales del Estado y con los recursos de la Hacienda de la Generalidad dotada por este Estatuto.

La Generalidad se encargará de los servicios de Bellas Artes, Museos, Bibliotecas, Conservación de Monumentos y Archivos, salvo el de la Corona de Aragón.

Si la Generalidad lo propone, el Gobierno de la República podrá otorgar a la Universidad de Barcelona un régimen de autonomía; en tal caso, ésta se organizará como Universidad única, regida por un Patronato que ofrezca a las lenguas y a las culturas castellana y catalana las garantías recíprocas de convivencia, en igualdad de derechos para Profesores y alumnos.

Las pruebas y requisitos que, con arreglo al artículo 49 de la Constitución, establezca el Estado para la expedición de títulos, regirán para todos los alumnos procedentes de los Establecimientos del Estado y de la Generalidad.

DECRET ATORGANT A LA UNIVERSITAT DE BARCELONA L'AUTONOMIA SOL·LICITADA PEL CONSELL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA (1)

“A propuesta del Ministro de Instrucción Pública y Bellas Artes y de conformidad con el Consejo de Ministros,

Vengo en decretar lo siguiente:

Art. 1.º En cumplimiento de lo establecido por el art. 7.º del Estatuto de Cataluña, se otorga a la Universidad de Barcelona la autonomía solicitada por el Consejo de la Generalidad de Cataluña.

Art. 2.º La Universidad de Barcelona estará regida en lo sucesivo por un Patronato formado por cinco Vocales designados por el Gobierno de la República y por otros cinco que designe el Consejo de la Generalidad de Cataluña. El Rector de la Universidad de Barcelona, elegido en la forma que preceptúe el Estatuto Universitario que esté vigente, formará parte de dicho Patronato en calidad de Vocal nato.

La duración del cargo de Vocal del Patronato Universitario será por tiempo ilimitado. Las vacantes que en aquél se produzcan serán provistas, a pro-

(1) *Gaceta de Madrid* del 2 de juny del 1933. (Reproduit en el *Butlletí de la Generalitat de Catalunya* del 8 de juny del 1933.)

puesta del Patronato, por el Gobierno de la República o por el Consejo de la Generalidad, según que la vacante corresponda a los cargos que han de proveer uno u otro, conforme al párrafo anterior. Tanto el Gobierno de la República como el Consejo de la Generalidad podrán devolver la propuesta al Patronato, para que formule otra.

Art. 3.º Misión inmediata del Patronato será:

a) Elegir de su seno un Presidente, un Vicepresidente y un Secretario, sin que ninguno de estos cargos pueda recaer en el Rector; y

b) Constituir una Comisión permanente y las Comisiones que estime oportunas para mejor cumplimiento de sus fines.

Art. 4.º El Patronato se reunirá a instancia del Presidente, en ausencia suya, del Vicepresidente, o cuando así lo pidan por lo menos tres miembros del Patronato.

Art. 5.º El Patronato establecerá el Estatuto de autonomía de la Universidad, ateniéndose a lo preceptuado en el art. 49 de la Constitución y en el 7.º del Estatuto y garantizando la recíproca convivencia de las lenguas y cultura castellana y catalana en igualdad de derechos, para Profesores y alumnos, y sobre la base del respeto de la libertad de unos y otros a expresarse en cada caso en la lengua que prefieran.

Art. 6.º El Estatuto autonómico de la Universidad de Barcelona habrá de ser aprobado por el Ministerio de Instrucción pública y por el Consejo de la Generalidad. Si el Ministerio de Instrucción pública o la Generalidad de Cataluña no aprobasen el Esta-

tuto redactado por el Patronato, remitirán a éste las observaciones pertinentes para que estudie su incorporación al texto del mismo, y si no se lograra acuerdo pasados treinta días, quedará disuelto el Patronato, retrotrayéndose la Universidad al régimen común. El Estatuto de la Universidad podrá ser reformado siguiendo los mismos trámites y con iguales requisitos establecidos en este artículo y en el anterior. Si el Gobierno de la República o el Consejo de la Generalidad no aprobasen el proyecto de reforma, la Universidad continuará rigiéndose por el Estatuto que estuviese en vigor.

Art. 7.º El Estatuto de la Universidad de Barcelona dictará disposiciones transitorias para la adaptación del mismo. Los actuales Profesores de la Universidad de Barcelona que así lo deseen, podrán solicitar la excedencia antes del 1.º de julio de 1934, la cual les será concedida con la totalidad del sueldo que disfruten hasta tanto puedan ocupar vacante en otra Universidad o Institución oficial.

Los alumnos de la actual Universidad de Barcelona que deseen continuar sus estudios en la Universidad autónoma lo solicitarán previamente, en el plazo que el Patronato determine, de sus Facultades respectivas, y éstas, reconociéndoles la escolaridad de los estudios hasta aquel momento realizados, señalarán a cada uno el plan de estudios que ha de seguir en lo sucesivo para continuarlos en la nueva Universidad.

Art. 8.º Una vez constituido el Patronato de la Universidad de Barcelona, la Ordenación de Pagos del Ministerio de Instrucción pública librerá a aquél

las cantidades consignadas en los Presupuestos del Estado para la Universidad de Barcelona.

Art. 9.º La autonomía de los patrimonios universitarios, establecida por el Decreto de 25 de agosto de 1926 y perfeccionada por los Decretos de 9 de marzo y 15 de abril de 1932, formará parte integrante del régimen de la Universidad autónoma de Barcelona como base mínima e inicial de su régimen, sin perjuicio de las dotaciones que habrá de recibir en los Presupuestos generales del Estado.

Art. 10. Los gastos que ocasione la reunión del Patronato serán satisfechos por el Gobierno de la República y el Consejo de la Generalidad; los de cualquier otra índole que exija el funcionamiento de dicha Institución serán de cuenta del Patrimonio de la Universidad de Barcelona.

Dado en Madrid a 1.º de junio de 1933. — NICETO ALCALÁ-ZAMORA Y TORRES. — El Ministro de Instrucción pública y Bellas Artes, FERNANDO DE LOS RÍOS URRUTL.”

NOMENAMENT DE VOCALS DEL PATRONAT DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Decret del Ministeri d'Instrucció pública i Belles Arts, del 5 de juliol del 1933 (*Gaceta de Madrid* del 7) nomenant Vocals del Patronat de la Universitat de Barcelona, els senyors D. Gregori Marañón i Posadillo, D. Américo Castro y Quesada, D. Antoni Garcia Banús, D. Càndid Bolívar Peltaín i D. Antoni Trias i Pujol.

Decret d'1 de juliol del 1933 designant els senyors Pompeu Fabra, Domènec Barnés, August Pi i Suñer, Joaquim Balcells i Josep Xirau, per a formar part, en nom del Consell de la Generalitat, del Patronat que regirà la Universitat autònoma de Barcelona. (*Butlletí oficial de la Generalitat de Catalunya* del dia 4.)

ESTATUT DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA (1)

TÍTOL PRIMER

Art. 1.^r La Universitat és una persona jurídica i té com a tal tots els drets reconeguts per les lleis.

Art. 2.ª La Universitat és autònoma en els ordres docent i administratiu, en la forma reconeguda pel Decret de 1.^r de juny de 1933 i totes les altres disposicions vigents.

Art. 3.^r La Universitat Autònoma de Barcelona atenent-se al que preceptuen els arts. 49 de la Constitució de la República, 7.e de l'Estatut de Catalunya i 5.e del Decret del 1.^r de juny de 1933, acollirà en recíproca convivència les llengües i cultures castellana i catalana en igualtat de drets per a professors i alumnes, sobre la base del respecte a la llibertat dels uns i dels altres per a expressar-se en cada cas en la llengua que prefereixin.

(1) Aprovat per Ordre del Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts, del 7 de setembre del 1933 (*Gaceta de Madrid* del 8), i per Decret del Consell de la Generalitat de Catalunya, del 28 d'agost del 1933 (*Butlletí oficial de la Generalitat de Catalunya* del 14 de setembre següent).

TÍTOL SEGON

Patrimoni de la Universitat

Art. 4.¹ La Universitat tindrà com a patrimoni:

a) Els immobles que ocupa actualment i els que adquireixi d'ara endavant.

b) Els patrimonis universitaris que crea el Decret del 25 d'agost del 1926, l'autonomia dels quals perfeccionen els Decrets del 9 de març i del 15 d'abril del 1932.

Aquest patrimoni de la Universitat de Barcelona formarà la base mínima i inicial del seu règim.

c) Els béns mobles, material científic, biblioteques, publicacions, valors mobiliaris i capitals de fundacions i donacions de totes classes.

d) L'actual Biblioteca Universitària.

Art. 5.e Els seus ingressos seran:

a) Els drets acadèmics que li corresponguin.

b) Les rendes dels béns de la Universitat.

c) Les quantitats que d'acord amb el que disposa l'art. 9.e del Decret del 1.^r de juny del 1933, consignin l'Estat en els seus pressupostos generals per a la Universitat Autònoma de Barcelona, així com la part proporcional que li pugui correspondre de les quantitats globals consignades als pressupostos de l'Estat.

d) Les quantitats que per a fins iguals consignin als seus pressupostos la Generalitat de Catalunya.

e) Les donacions o subvencions de les Corporacions públiques, d'entitats privades o de particulars.

TÍTOL TERCER

Del Patronat

Art. 6.º La Universitat de Barcelona està regida per un Patronat format per cinc Vocals designats pel Govern de la República, i cinc més de designats pel Consell de la Generalitat de Catalunya. El Rector de la Universitat de Barcelona, elegit d'acord amb el que preceptua aquest Estatut, formarà part del Patronat en qualitat de Vocal nat.

Art. 7.º Els Vocals del Patronat Universitari seran nomenats per temps il·limitat.

Les vacans que es produeixin seran proveïdes a proposta del Patronat, pel Govern de la República o pel Consell de la Generalitat, segons que la vacant correspongui als càrrecs que han proveït l'un o l'altre, d'acord amb l'article anterior. Tant el Govern de la República com el Consell de la Generalitat, podran tornar la proposta al Patronat perquè en formuli una altra.

Art. 8.º El Patronat elegirà d'entre els seus membres un President, un Vice-president i un Secretari, sense que cap d'aquests càrrecs pugui recaure en el Rector.

Art. 9.º Constituirà també una Comissió permanent, i les Comissions que cregui oportunes per al millor compliment dels seus fins.

Art. 10. El Patronat es reunirà a instància del President; en absència seva, del Vice-president, o quan ho demanin almenys tres membres del Patronat.

Art. 11. És funció del Patronat:

a) Redactar l'Estatut d'autonomia de la Universitat, atenint-se al que preceptua el Decret de la seva creació.

b) Introduir en aquest Estatut les modificacions que cregui oportunes, escoltades les Facultats i la Junta Universitària, i d'acord també amb el Decret del 1.º de juny del 1933.

c) Vetllar pel compliment de l'Estatut de la Universitat Autònoma i de totes les disposicions que emanin del mateix Patronat o dels altres organismes universitaris.

d) Aprovar els reglaments que redactin la Junta Universitària i les Facultats.

e) Resoldre sobre les propostes de qualsevol ordre, de la Junta Universitària i de les Facultats, que hagin d'ésser-li sotmeses d'acord amb el present Estatut, i sobre les que a iniciativa pròpia li siguin suggerides pels mateixos organismes.

f) Nomenar, quan s'escaigui, el personal docent; nomenar el personal administratiu i subaltern de la Universitat Autònoma d'acord amb el que preceptua el present Estatut i els Reglaments corresponents.

g) Percebre i administrar les quantitats que l'Ordenació de Pagaments del Ministeri d'Instrucció Pública haurà de lliurar en compliment del que disposa l'art. 8.º del Decret del 1.º de juny del 1933.

h) Ordenar l'administració de la totalitat del patrimoni universitari i dels altres ingressos determinats a l'art. 5.º d'aquest Estatut.

i) Acceptar donacions, herències i llegats de tota mena, fets a la Universitat, així com realitzar

les adquisicions i alienacions dels béns del patrimoni universitari.

Art. 12. El Patronat, en compliment de la missió que li confia el Decret de la seva creació, haurà d'adoptar totes aquelles resolucions i iniciatives que siguin necessàries per al millor desenvolupament de la vida universitària.

Art. 13. El Claustre, la Junta Universitària i les Facultats estan obligats a fer arribar al Patronat, dintre del termini prudencial que en cada cas sigui indicat, les propostes i els informes que determinin aquest Estatut i els Reglaments que s'estableixin.

TÍTOL QUART

Del Rector

Art. 14. El Rector ostentarà en tot cas la representació de la Universitat.

Art. 15. El Rector serà elegit pel Claustre General de la Universitat.

Art. 16. La permanència del Rector en el càrrec durarà tres anys i podrà ésser reelegida la mateixa persona.

Art. 17. El Rector presidirà el Claustre General i la Junta Universitària, i executarà llurs acords. En cas de malaltia o absència, delegarà les seves funcions en un dels Professors numeraris de la Universitat. En cas de quedar vacant el càrrec de Rector, la Junta Universitària designarà un President que exerceixi aquest càrrec fins que sigui designat el nou Rector.

Art. 18. El Rector és el representant nat de la Universitat en el Patronat y posarà en vigor els acords i disposicions de tota classe aprovats per aquest.

TÍTOL CINQUE

De la Junta Universitària

Art. 19. Formaran la Junta: El Rector, que serà el President, i per cada Facultat, tres Professors (numeraris o agregats), un Ajudant i un alumne. Cadascun d'ells serà elegit pel grup al qual pertany. La Junta elegirà el seu Secretari entre els Professors (numeraris o agregats), a cada renovació biennal.

Art. 20. La funció dels Professors delegats durarà dos anys. Es renovaran per meitat cada any i seran reelegibles.

Els representants dels estudiants es renovaran cada any i durant aquest temps llur funció no serà delegable en cap altre estudiant.

Art. 21. La Junta Universitària establirà els plans d'estudi, a proposta de les Facultats respectives, per a sotmetre'ls a l'aprovació del Patronat.

Art. 22. La Junta Universitària establirà el Reglament interior de la Universitat, per a sotmetre'l a l'aprovació del Patronat. També podrà proposar, quan ho cregui oportú, le modificacions d'aquest Reglament que cregui necessàries.

Art. 23. La Junta Universitària formularà el Pressupost anual de la Universitat, tenint en compte els projectes elaborats per cada Facultat.

Aquest Pressupost serà sotmès a l'aprovació del

Patronat. La Junta Universitària examinarà també els comptes generals de la Universitat abans de llur aprovació pel Patronat.

Art. 24. La Junta entindrà en totes les matèries d'ordre disciplinari referents als estudiants, d'acord amb el Reglament de Disciplina que aprovi el Patronat.

Art. 25. Serà funció de la Junta Universitària cooperar amb el Patronat en la interpretació i aplicació de les normes dictades per aquest, en tot el que es refereixi al règim universitari. Proposarà, a més, al Patronat, per mitjà del Rector, totes les suggeriments i iniciatives que cregui oportunes.

TÍTOL SISÈ

Del Claustre General

Art. 26. El Claustre General estarà format per:

- a) El Rector.
- b) Els Professors numeraris i agregats.
- c) Un representant dels Professors lliures per cada Facultat.
- d) Quatre Ajudants per cada Facultat, i
- e) Els representants dels estudiants que formin part dels claustres de les Facultats.

Art. 27. El Claustre General es reunirà quan el convoqui el Rector, per pròpia iniciativa, o a sol·licitud de la tercera part dels seus components. Serà presidit pel Rector i tindrà com a Secretari el de la Junta Universitària.

Art. 28. Seran atribucions del Claustre General:

- a) L'elecció del Rector.
- b) El nomenament de Doctors "Honoris Causa", i
- c) Suggestir propostes i iniciatives al Patronat.

TÍTOL SETÈ

De les Facultats i de llur Govern

Art. 29. La Universitat als efectes del present Estatut, comprèn actualment les següents Facultats:

- a) Filosofia i Lletres i Pedagogia.
- b) Ciències.
- c) Dret i Ciències Econòmiques i Socials.
- d) Medicina, i
- e) Farmàcia.

La Universitat, a mesura que els seus mitjans ho permetin i les circumstàncies ho aconsellin, podrà organitzar altres Facultats i incorporar o crear altres centres de cultura superior.

Art. 30. La Facultat actuarà constituïda en Junta de Facultat. Estarà formada pels Professors numeraris i agregats, els encarregats de curs, i quatre estudiants; i els Professors lliures i els Ajudants de càtedra, en nombre que determinaran els reglaments.

A la Junta de Facultat, els Professors numeraris i agregats i els estudiants tindran vot personal. Els Professors lliures, els Encarregats de curs i els Ajudants, tindran vot col·lectiu, d'acord amb el que determinaran els reglaments.

Art. 31. Cada Facultat serà presidida i representada pel seu Degà.

Art. 32. El Degà serà elegit cada tres anys per la Junta de Facultat i podrà ésser reelegit. El Degà designarà el Professor que hagi de substituir-lo com a Vice-Degà, i el Secretari de la Facultat.

Art. 33. La Junta de Facultat estarà encarregada del govern de la Facultat respectiva, informará sobre totes les qüestions previstes en aquest Estatut, establirà el Reglament de la pròpia Facultat, i elevarà al Patronat totes aquelles iniciatives que consideri convenientes.

Art. 34. Per les qüestions que interessin alhora diverses Facultats, podran funcionar Comissions mixtes de llurs Professors, presidides pel Rector.

Art. 35. La Junta de Facultat podrà constituir una Comissió presidida pel Degà y composta de quatre Professors numeraris o agregats, elegits entre els seus membres, un dels quals serà el Secretari. Aquesta Comissió exercirà les funcions de la Junta que aquesta li delegui i li donarà compte de les seves gestions.

TÍTOL VUITÈ

Del Professorat

Art. 36. El personal docent de la Universitat comprèn:

- a) Els Professors numeraris o Catedràtics.
- b) Els Professors agregats.
- c) Els Professors lliures.
- d) Els Professors encarregats de curs.

- e) Els Professors honoraris, i
- f) Els Ajudants.

Art. 37. Els Catedràtics o Professors numeraris seran en nombre limitat. Aquest nombre serà fixat pel Patronat de conformitat amb les circumstàncies, tenint en compte les conveniències científiques i les possibilitats econòmiques de la Universitat, escoltada en cada cas la Facultat respectiva.

Catedràtics numeraris seran:

1.^r Els que actualment formin part de la Universitat de Barcelona.

2.ⁿ Els Catedràtics numeraris que pertanyin a altres Universitats i que, com a tals, siguin cridats per la Universitat Autònoma de Barcelona.

3.^r Aquelles persones de mèrit singular que el Patronat nomeni en ús de les atribucions que li assigna aquest Estatut. El Patronat farà en aquest cas una proposta unipersonal, que elevarà per a la seva aprovació, a la Generalitat, i aquesta al seu torn al Govern de la República, per al nomenament definitiu. El personal així nomenat no crearà cap mena d'obligació per l'Estatut ni pel que fa al seu Escalafó. La resta del Professorat, en nombre variable segons les necessitats de l'ensenyament, serà determinat pel Patronat, previ informe de les Facultats respectives.

Art. 38. Els Professors agregats tindran a llur càrrec, amb tots els efectes acadèmics, els cursos i treballs que la Universitat els encarregui amb caràcter temporal o permanent.

Art. 39. Els Professors encarregats de curs seran aquells als quals la Universitat encomani durant un any acadèmic un ensenyament.

Art. 40. El Professors lliures seran aquells als quals la Universitat concedeixi la "Veniam Docendi" per a professar cursos regulars iguals als dels Professors numeraris i agregats, i amb idèntica validesa acadèmica, segons la distribució que les Facultats establiran anualment; i formaran també part dels Tribunals examinadors.

Art. 41. El càrrec d'Ajudant serà exercit per llicenciats adscrits a Càtedres, Seminaris, Laboratoris o Clíniques, que tindran a llur càrrec els treballs que els Professors numeraris o agregats els encarreguin.

Art. 42. El títol de Professor honorari s'atorgarà als qui es facin mereixedors d'aquesta distinció per llurs mèrits científics.

Aquests Professors gaudiran dels mateixos honors que els numeraris i tindran dret a explicar cursos especials.

Art. 43. Els Reglaments complementaris de la Universitat determinaran tot el que es refereixi a drets i retribucions del personal docent.

Art. 44. El nomenament dels Professors agregats serà fet per vocació o per concurs de mèrits. Les condicions del concurs seran fixades en cada cas pel Patronat, escoltades les Facultats.

Art. 45. Els Professors lliures seran nomenats anualment.

Les Facultats respectives els proposaran al Patronat en vista de llur autoritat científica i de llurs condicions pedagògiques, i quan dirigeixin una institució cultural important, un servei clínic o de laboratori, fora de la Universitat.

Les institucions privades i les que funcionin a base de serveis remunerats, no queden compreses entre les assenyalades en el paràgraf anterior.

Art. 46. Els encarregats de cursos seran proposats cada any al Patronat per les Facultats respectives.

Art. 47. Els Ajudants seran nomenats pel Patronat a proposta raonada de les Facultats.

Art. 48. Els Professors, numeraris i agregats, podran ésser separats de llurs càrrecs per incapacitat física o per incompliment de llurs deures, prèvia la formació d'expedient.

Art. 49. En cas de separació, el Professors percebran la retribució que fixi el Patronat, segons normes que establirà el Reglament.

Art. 50. Excepte el professorat numerari ja existent en el moment de la promulgació d'aquest Estatut, el qual quedarà sotmès a les normes legals ja establertes, i el Professorat numerari futur, que serà designat segons el que disposa l'art. 37, la resta del personal docent serà nomenat per la Universitat. En el contracte, fet segons les normes que per a cada cas marca aquest Estatut, seran fixades les condicions de sou, drets passius, etc.

TÍTOL NOVÈ

Organització dels estudis, títols i carreres

Art. 51. Cada Facultat proposarà al Patronat el mínimum de matèries necessàries per l'obtenció dels diversos títols. En aquest mínimum hauran d'es-

tar compreses necessàriament aquelles matèries indispensables per a la validesa dels títols que l'Estat concedeix.

Art. 52. Dintre de les línies generals, fixades per aquest Patronat, cada Facultat organitzarà els seus estudis i proves. Els plans d'estudi seran elevats a informe de la Junta Universitària i sotmesos a l'aprovació del Patronat.

Art. 53. Les Facultats proposaran cada any al Patronat la distribució dels ensenyaments entre el seu personal docent.

Art. 54. Les Facultats podran suggerir modificacions en l'organització dels estudis; aquestes propostions passaran a informe de la Junta Universitària, i seran sotmeses a l'aprovació del Patronat.

Art. 55. L'escolaritat mínima, a comptar de l'ingrés a cada Facultat, fin a l'última prova de conjunt, serà fixada pels Reglaments de les respectives Facultats.

Art. 56. El títol de Llicenciat serà professional i atorgat per l'Estat. El títol de Doctor tindrà caràcter purament universitari, i, a proposta de les Facultats respectives, serà atorgat igualment per l'Estat.

Art. 57. Les Facultats podran proposar per al títol de Doctor "Honoris Causa" aquelles persones que per llurs mereixements se n'hagin fet creditors.

El nomenament serà aprovat pel Claustre general i el títol conferit per la Universitat.

Art. 58. Les Facultats podran proposar a la Junta Universitària la creació de nous ensenyaments i proves que acreditin la suficiència en noves especialitats.

Aquestes propostes seran sotmeses a l'aprovació del Patronat.

Art. 59. Les Facultats podran expedir certificats especials d'estudis sense caràcter de títol professional.

Art. 60. Abans de començar els estudis universitaris, hom farà unes proves d'ingrés, en la forma que disposi el Reglament corresponent que permeti de jutjar si l'aspirant posseeix el mínimum de capacitat i cultura requerit per als fins universitaris.

El dit Reglament fixarà l'edat d'ingrés a la Universitat.

Art. 61. Les Facultats determinaran, ultra la prova final, el nombre i la forma de les proves de conjunt, tan intermèdies com finals, tot assenyalant el mínimum d'escolaritat que hagi de separar aquestes proves entre elles.

Art. 62. L'admissió d'un alumne que solliciti el trasllat a la Universitat Autònoma de Barcelonà, serà condicionada a allò que en cada cas determinin les Facultats respectives sobre les proves necessàries i sobre l'adaptació dels estudis cursats en la Universitat de la qual procedeixi.

TÍTOL DESE

Del Claustre Extraordinari

Art. 63. El Claustre Extraordinari és integrat per la totalitat del professorat de la Universitat, els representants dels Doctors matriculats, els graduats a la Universitat de Barcelona, els representants de

les Corporacions professionals dels estudiants, i també els representants de les Acadèmies i Societats científiques.

Es presidit pel Rector, i el seu Secretari és el de la Junta Universitària.

Art. 64. Correspon al Claustre Extraordinari:

a) Presentar a les Facultats o al Claustre General les seves iniciatives.

b) Fomentar les obres post-universitàries i l'augment dels recursos de la Universitat, i

c) Proposar tot el que representi un benefici per a la Universitat i resulti a favor del seu prestigi.

TÍTOL ONZE

Els Estudiants

Art. 65. Seran considerats estudiants els qui estiguin inscrits a la Universitat per a rebre-hi l'ensenyament en la forma que determinaran els Reglaments. Tots els estudiants posseiran un carnet d'identitat.

Art. 66. Existirà una Associació Professional d'Estudiants, i per tant, sense caràcter confessional ni polític, a cada Facultat. En seran membres els qui tinguin la condició esmentada en l'article anterior.

Art. 67. Aquestes Associacions estaran confederades en una entitat general, per a totes les qüestions que afectin a tots els estudiants, les quals quedaran determinades en un Reglament que serà aprovat per la Junta Universitària.

Art. 68. Les Associacions d'Estudiants de cada

Facultat redactaran llur propi Reglament. Aquests Reglaments seran aprovats per la Junta de la Facultat respectiva.

Art. 69. Cada Associació d'Estudiants serà, en la Facultat respectiva, la representació única oficial de la classe escolar, davant les autoritats acadèmiques; designarà els representants dels estudiants en els organismes universitaris i col·laborarà, en la mesura que li correspongui, a la millor realització dels fins universitaris.

Els reglaments de les Associacions precisaran les condicions d'edat i temps d'escolaritat que hauran de reunir els expressats representants.

TÍTOL DOTZE

Les Associacions professionals de Graduats de la Universitat i d'antics alumnes

Art. 70. La Junta Universitària, i en última instància el Claustre General, podran reconèixer com a Associacions de caràcter universitari, les Associacions professionals de carreres universitàries, les de Graduats de la Universitat de Barcelona i les d'antics alumnes.

Art. 71. Aquestes Associacions seran escoltades com a representants dels interessos purament universitaris que els corresponguin, amb exclusió de les qüestions referents als interessos professionals o de classe.

ARTICLES COMPLEMENTARIS

Art. 72. Els Reglaments complementaris seran redactats per la Junta Universitària, escoltada la Facultat i seran sotmesos a l'aprovació del Patronat. Aquests Reglaments versaran sobre les següents matèries:

- a) Disciplina universitària.
- b) Drets de matrícula, exàmens mèdics, etc.
- c) Quotes complementàries per a l'assistència a cursos pràctics. (Seminaris, Laboratoris, Clíniques, Biblioteques, etc.)
- d) Viatges d'estudi, beques, fundacions, pensions a l'estranger i intercanvi universitari.

Art. 73. Els Catedràtics numeraris de l'antiga Universitat de Barcelona, tindran la categoria de Professors numeraris de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Art. 74. Els actuals auxiliars numeraris, l'escalafó dels quals queda tancat per la seva extinció, continuaran amb la mateixa categoria d'auxiliars.

Art. 75. Els auxiliars temporals continuaran fins a acabar el termini que els assenyala la legislació anterior al present Estatut.

Art. 76. Si algun del actuals Catedràtics de la Universitat no està d'acord amb el present Estatut, podrà sol·licitar l'excedència abans del 1.º de juliol del 1934. En aquest cas, aquests Catedràtics tindran totes les prerrogatives dels excedents forçosos.

Art. 77. Els alumnes de la Universitat Literària de Barcelona que vulguin continuar llurs estudis a

la Universitat Autònoma, ho sol·licitaran prèviament, en el termini que el Patronat decideixi, de les Facultats respectives, i aquestes reconeixent-los l'escolaritat dels estudis realitzats fins a aquell moment, assignaran a cadascun el pla d'estudis que ha de seguir per a continuar-los en la nova Universitat Autònoma.

Art. 78. El Patronat redactarà amb la major urgència els Reglaments de proves d'ingrés a la Universitat i els necessaris per a la nova organització de la Secretaria, dels Arxius i dels serveis administratius.

Art. 79. El Patronat dictarà les regles oportunes per a l'adaptació de l'actual personal administratiu i subaltern, a la nova organització de la Universitat Autònoma.

ÍNDIX

	<u>Pags.</u>
I. — Concepte legal i missió del Patronat Universitari	5
II. — Crítica de l'Estatut aprovat. La tradició autonomista de la Universitat de Bar- celona.	13
III. — Envers la reforma de l'Estatut Univer- sitari	22
IV. — La Universitat autònoma i les funda- cions universitàries	28

TEXTOS LEGALS

Constitució de la República espanyola .	33
Estatut de Catalunya	34
Decret atorgant a la Universitat de Bar- celona l'autonomia sollicitada pel Con- sell de la Generalitat de Catalunya .	35
Nomenament de Vocals del Patronat de la Universitat de Barcelona	39
Estatut de la Universitat Autònoma de Barcelona	40

